

Zitting 1981–1982

11 270

Vervanging van de Wet van 27 april 1884, Stb. 96, tot regeling van het Staatstoezicht op krankzinnigen (Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen)

Nr. 21

VIERDE NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 3 juni 1982

Het tweede nader gewijzigd ontwerp van wet wordt gewijzigd als volgt.

A

In artikel 13, derde lid, vervalt de komma achter «vereist».

B

In artikel 15, derde lid, wordt in plaats van «de in artikel 14, vijfde en zesde lid, bedoelde bescheiden» gelezen: «de in artikel 4, vijfde en zesde lid, bedoelde bescheiden».

C

In artikel 25, zesde lid, worden de tweede en derde volzin gelezen: «In het ziekenhuis wordt de patiënt een bewijs van ontvangst afgegeven, waarin die voorwerpen zijn omschreven. De voorwerpen worden voor de patiënt bewaard, voor zover dit niet in strijd is met enig wettelijk voorschrift.»

D

In artikel 39, vierde lid, onder a, wordt in plaats van «daarvan» gelezen: «van de uitoefening van het recht op bewegingsvrijheid».

E

In artikel 44, tweede lid, wordt in plaats van «Tegen het besluit» gelezen: «Met betrekking tot het besluit».

F

Aan artikel 53 wordt een lid toegevoegd, luidende:

«5. Het tweede, derde en vierde lid zijn niet van toepassing met betrekking tot patiënten die zijn opgenomen onder overlegging van een afschrift van een beslissing als bedoeld in artikel 51, tweede lid, onder d, e of f, of artikel 52, tweede lid, onder c.»

G

In artikel 56, zesde lid, eerste volzin, wordt in plaats van: «Indien een met toepassing van hoofdstuk II of mede onder verantwoordelijkheid van Onze Minister van Justitie opgenomen patiënt afwezig is» gelezen: «Indien een met toepassing van hoofdstuk II opgenomen patiënt of een patiënt als bedoeld in artikel 49 afwezig is».

H

- In artikel 57, tweede lid, wordt in plaats van «door hem» gelezen: «door hen».
- In het vijfde lid wordt in plaats van «de genoemde ambtenaar» gelezen «de genoemde ambtenaren».

I

In artikel 63, eerste lid, vervallen de woorden «of zullen worden».

J

- Artikel 64, eerste lid, eerste streepje, wordt gelezen:
«– in strijd handelt met het bepaalde bij of krachtens artikel 36, eerste lid, 37, eerste, tweede of zesde lid, 38, derde lid, 55, eerste lid, of 57, derde, vierde of vijfde lid;».
- In het derde streepje wordt in plaats van «artikel 43, derde en vierde lid,» telkens gelezen: «artikel 43, derde lid,».
- Het vierde streepje wordt gelezen: «– geen gevolg geeft aan een beschikking van de rechter, houdende een beslissing als bedoeld in artikel 40, zevende lid, 44, tweede lid, 45, derde lid, of 47, derde of negende lid.»

K

Artikel 65 wordt gelezen:

«**Artikel 65.** 1. De artikelen 32–35 van de Wet van 27 april 1884, Stb. 96, tot regeling van het Staatstoezicht op krankzinnigen worden ingetrokken op het in artikel 72, eerste lid, vermelde tijdstip.

2. De overige bepalingen van de Wet van 27 april 1884, Stb. 96, tot regeling van het Staatstoezicht op krankzinnigen worden ingetrokken op het krachtens artikel 72, tweede lid, vastgestelde tijdstip.».

L

In artikel 66, eerste tot en met vijfde lid, wordt telkens in plaats van «het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet» gelezen: «het krachtens artikel 72, tweede lid, vastgestelde tijdstip».

M

- In de aanhef van artikel 67, eerste lid, wordt in plaats van «het tijdstip van in werking treden van deze wet» gelezen: «het in artikel 72, eerste lid, vermelde tijdstip».
- Het eerste lid, onder a, wordt gelezen:
«a. binnen die termijn een beschikking waarbij met betrekking tot de patiënt een curatele is uitgesproken of een bewind als bedoeld in titel 19 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek is ingesteld, onherroepelijk is geworden;».

- Het eerste lid, onder c, wordt gelezen:
«c. een verzoek of vordering tot ondercuratelestelling of tot onderbewindstelling als bedoeld in titel 19 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek is gedaan en daarop binnen die termijn niet onherroepelijk is beslist.».
- In het derde lid wordt na «op dat verzoek» ingevoegd: «of op die vordering».
- Het vijfde lid wordt gelezen:
«5. De patiënt die op grond van artikel 32 van de wet van 27 april 1884, Stb. 96, tot regeling van het Staatstoezicht op krankzinnigen, het beheer over de goederen van anderen heeft verloren, herkrijgt dit beheer niet door de inwerkingtreding van artikel 65, eerste lid, van deze wet.».

N

In artikel 70 wordt in plaats van «het in artikel 72 bedoelde tijdstip» gelezen: «het krachtens artikel 72, tweede lid, vastgestelde tijdstip».

O

Artikel 71 wordt vervangen door twee artikelen, luidende:

«**Artikel 71.** Deze wet kan worden aangehaald als Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen.

Artikel 72. 1. De artikelen 65, eerste lid, en 67 treden in werking met ingang van de twintigste dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin deze wet wordt geplaatst.

2. De overige artikelen van de wet treden in werking op een door Ons te bepalen tijdstip.

Toelichting op de vierde nota van wijzigingen

A, D, E en H

Deze wijzigingen zijn louter van redactionele aard.

B

Deze wijziging strekt tot herstel van een misstelling die in het ontwerp is geslopen ten gevolge van de derde nota van wijzigingen.

C

Deze wijziging strekt tot herstel van een kennelijke misstelling in de derde nota van wijzigingen. Men zie de artikelen 35, vierde lid, en 60, vierde lid, waar een soortgelijke materie aan de orde is.

F

De bepalingen, vervat in het tweede, derde en vierde lid van dit artikel, zijn toegesneden op het geval van overplaatsing van een patiënt die is opgenomen met toepassing van een procedure voorzien in hoofdstuk II, in welk hoofdstuk de griffier van de rechtbank of het gerechtshof en de burgemeester worden genoemd.

Indien echter de overplaatsing een persoon betreft, die is opgenomen op grond van een rechterlijke uitspraak waarbij terbeschikkingstelling is bevolen of de maatregel van plaatsing in een inrichting voor buitengewone behandeling is opgelegd, dan wel met toepassing van artikel 47 of artikel 120 van de Gevangenismaatregel in een psychiatrisch ziekenhuis verblijft, is de kennisgeving aan de griffier en de burgemeester niet passend,

aangezien de last tot tenuitvoerlegging van de beslissingen van de strafrechter wordt gegeven door het openbaar ministerie bij het gerecht dat de beslissing heeft gegeven, ongeacht in welk arrondissement of in welke gemeente de patiënt in een psychiatrisch ziekenhuis verblijft.

G

Gelet op de verantwoordelijkheid van de Minister van Justitie voor de beveiliging van de maatschappij in het kader van de tenuitvoerlegging van uitspraken van de strafrechter, dient de in deze bepaling vervatte meldingsplicht, voor wat betreft ongeoorloofde afwezigheid van patiënten voor wie deze minister medeverantwoordelijkheid draagt, te worden beperkt tot personen, die ingevolge artikel 37, tweede lid, Wetboek van Strafrecht (wetsontwerp 11 932, artikel 37, eerste lid, Wetboek van Strafrecht) in een psychiatrisch ziekenhuis zijn geplaatst.

I

De woorden «of zullen worden» hadden betrekking op het geval dat opnemning zou plaatsvinden op toezegging van onverwijld nazending van een der ingevolge artikel 51 benodigde bescheiden (artikel 51, derde lid, oud). Nu deze mogelijkheid ingevolge de derde nota van wijzigingen is vervallen, bestaat aan deze woorden in artikel 63, eerste lid, geen behoefte meer.

J

De wijziging in artikel 64, eerste lid, eerste streepje betreft – naast een redactionele verbetering – de strafbaarstelling van het niet verlenen van medewerking aan de functionarissen van het staatstoezicht bij de uitoefening van hun toezichthoudende taak. Een zodanige strafbaarstelling is gebruikelijk; daardoor wordt aan de taakvervulling door deze functionarissen kracht bijgezet.

De verwijzing in het derde streepje naar het vierde lid van artikel 43 kan vervallen, omdat dat lid geen zelfstandige mogelijkheid geeft om voorwaarden aan verlof of voorwaardelijk ontslag te verbinden; het geeft slechts een van de mogelijk op grond van het derde lid op te leggen voorwaarden aan.

De wijzigingen in het vierde streepje betreffen de verbetering van een misstelling (wijziging van «twaalfde lid» in «dertiende lid») en een redactionele verduidelijking.

K t/m O

Vanaf de indiening van het onderhavige wetsontwerp lag het in de bedoeling dat het onder meer zou strekken tot afschaffing van de, van rechtswege intredende, handelingsonbekwaamheid van de gedwongen opgenomen psychiatrische patiënt; men zie de memorie van toelichting, bladzijde 10. Deze materie is echter in een stroomversnelling gekomen door de uitspraak van het Europese Hof voor de rechten van de mens van 24 oktober 1979 (zaak-Winterwerp). Het Hof heeft daarin onder meer uitgesproken dat het verlies van het beheer over het vermogen zonder beroep op een onafhankelijke rechterlijke instantie een schending vormt van artikel 6, eerste lid, van het Europese Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

In de praktijk is onzekerheid gerezen over de gevolgen van de uitspraak van het Hof op dit punt voor de Nederlandse rechtsorde. Aangenomen mag worden dat een Nederlandse rechter die in een individueel geval geconfronteerd wordt met een beroep op de onverbindendheid van artikel 32 van de Krankzinnigenwet, inderdaad, gelet op de artikelen 66 en 67 van

de Grondwet, van deze onverbindendheid zal uitgaan. Voor de gevallen waarin niet een rechterlijke uitspraak tot stand komt, blijft evenwel de situatie bestaan dat het beheer over de goederen van de opgenomen wordt uitgeoefend overeenkomstig de desbetreffende bepalingen van de Krankzinnigenwet.

Aan deze situatie dient zo spoedig mogelijk een eind te komen, enerzijds omdat zij onzekerheid met zich meebrengt over de rechtsgeldigheid van het uitgeoefende beheer, anderzijds omdat zo spoedig mogelijk ten volle aan de uitspraak van het Hof in de Nederlandse rechtsorde moet worden gevolg gegeven. Met het oog daarop is het wenselijk de desbetreffende bepalingen van het onderhavige wetsontwerp, die zowel in het intrekken van de bepalingen van de Krankzinnigenwet ter zake van het beheer over de goederen van de betrokkene als in een passende overgangsregeling op dat punt voorzien, in werking te doen treden zonder dat gewacht moet worden op de uitvoeringsmaatregelen die voor de inwerkingtreding van andere onderdelen van de wet nog tot stand moeten worden gebracht. De onderhavige onderdelen van de nota van wijzigingen strekken daartoe en strekken tevens tot het aanbrengen van de in verband daarmee noodzakelijke wijzigingen in andere bepalingen.

Artikel 67 is voorts nog aangevuld in verband met de totstandkoming van de Wet van 15 mei 1981, Stb. 283, houdende onderbewindstelling ter bescherming van meerderjarigen. Er wordt naar gestreefd deze wet in september 1982 in werking te doen treden. Een onderbewindstelling als bedoeld in de nieuwe titel 19 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek zal in de toekomst in vele gevallen een geschikte voorziening zijn voor de patiënten op wie dit wetsontwerp betrekking heeft. Het ligt derhalve in de rede de hier aan de orde zijnde overgangsbepaling met deze onderbewindstelling aan te vullen.

Voor de inwerkingtreding van de artikelen 65, eerste lid, en 67 is een wachtermijn van twintig dagen voorzien, opdat de betrokkenen op passende wijze van die inwerkingtreding in kennis kunnen worden gesteld.

De Minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne,
M. H. M. F. Gardeniers-Berendsen

De Minister van Justitie,
J. de Ruiter